

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE PRENOSA IN ŠIRJENJA OKUŽBE Z VIRUSOM SARS-CoV-2 ZA PRIREDITVE IN DOGODKE

Ljubljana, avgust 2022

Obisk prireditve oziroma dogodka je zaradi večjega števila ljudi, večje verjetnosti tesnih stikov med udeleženci, veliko glasnega govorjenja, petja itd. tvegan za prenos okužbe z virusom SARS-CoV-2.

Z doslednim upoštevanjem spodaj navedenih navodil je možno tveganje za prenos virusa zmanjšati, ne pa popolnoma izključiti.

Zaposleni in obiskovalci prireditve naj bodo zdravi. Pomembno je, da nimajo naslednjih simptomov in znakov: povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememba zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajna utrujenost, vnetje očesnih veznic tako v blagi kot v težji obliki.

Virus SARS-CoV-2 se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, po zraku, oziroma preko onesnaženih **rok**.

Pomembno je, da upoštevamo priporočila glede prezračevanja prostora in vzdržujemo čim večjo **medosebno razdaljo, higieno rok in higieno kašlja**.

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 metra. V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z onesnaženimi rokami, virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, gumbi na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar ... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke.

Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov je odgovoren vsak posameznik.

UKREPI, KI JIH IZVAJAMO V FAZI 1

Gre za epidemiološko situacijo, ko prevladuje različica SARS-CoV-2, ki se naglo širi v vseh skupinah prebivalstva in pri večini obolelih ne povzroča težjega poteka, ki zahteva bolnišnično zdravljenje. Namen ukrepov je, da se zaščitijo ranljive skupine prebivalstva in s tem prepreči porast hudih (težje) potekajočih oblik bolezni. Priporočajo se ukrepi, ki so usmerjeni v zamejevanje širjenja SARS-CoV-2, vendar ne posegajo pomembno v vsakdanje življenje večine posameznikov (prezračevanje, izolacija obolelih, cepljenje proti covidu-19 s poudarkom na cepljenju ranljivih skupin, uporaba zaščitnih mask v okoljih, kjer je tesno skupaj veliko ljudi – posebej priporočljivo za ranljive skupine prebivalstva).

Obiskovalci, pri katerih obstaja večje tveganje za težek potek bolezni

Osebam, pri katerih obstaja večje tveganje za težek potek bolezni, udeležbo na množičnih dogodkih odsvetujemo, še posebej dogodke v zaprtih prostorih. V primeru udeležbe naj se poslužijo vseh dostopnih zaščitnih ukrepov (pravilna uporaba učinkovitih mask, cepljenje, vzdrževanje medosebne razdalje).

Samozaščitno vedenje

Namen samozaščitnega vedenja je varovanje sebe in drugih pred okužbo. Pomembno je tako za zaposlene, izvajalce in obiskovalce. Varno in odgovorno ravnanje je še posebej pomembno, če spadamo/jo ali smo v stiku z ranljivimi osebami (starejše osebe, osebe z več kroničnimi boleznimi, onkološki bolniki na imunoterapiji ali kemoterapiji, osebe z znano imunsko pomanjkljivostjo, krhke osebe ...).

Priporočamo:

- Vsi udeleženci: zaposleni, izvajalci in obiskovalci prirediteljev naj bodo zdravi, brez naslednjih simptomov in znakov: povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje, sprememba zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajna utrujenost, vnetje očesnih veznic tako v blagi kot v težji obliki. V primeru navedenih znakov naj ostanejo doma. V kolikor bi se znaki pojavili med dogodkom, naj takoj uporabijo zaščitno masko (v kolikor je nimajo v času nastanka znakov) in dogodek čim prej zapustijo.
- Obiskovalci naj upoštevajo naj čim večjo med-osebno razdaljo.
- Udeleženci naj skrbijo za ustrezno higieno rok, ki si jih pogosto umivajo oziroma razkužujejo https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/navodila_higiena-rok_zdravstveni-delavci.pdf
- Udeleženci naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, dokler roke niso umite ali razkužene.
- Udeleženci naj upoštevajo higieno kihanja in kašlja.
- Svetujemo, da obiskovalci na prireditvah oziroma dogodkih v zaprtem prostoru uporabljajo maske, še posebej če sodijo v ranljive skupine. Prav tako naj uporabljajo maske, če ni mogoče vzdrževati medosebne razdalje. Na prostem se masko priporoča le v primeru, da ni mogoče zagotoviti zadostne medosebne razdalje med udeleženci. Maska mora biti nameščena pravilno in naj sega od korena nosu do pod brado, med nošenjem

naj se je oseba ne dotika. Zamenjajo naj jo na dve do tri ure oziroma prej, če se zmoči. Pred namestitvijo maske in po njeni uporabi naj si temeljito umijejo ali razkužijo roke. https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lectorirano.pdf

Zagotavljanje higiensko tehničnih pogojev za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni

Največje število obiskovalcev v prostoru naj bo prilagojeno površini prostora, da je možno ohranjati čim večjo medosebno razdaljo. V kolikor organizacijske možnosti dopuščajo, naj bodo vhodi in izhodi ločeni.

- V primeru, da je dogodek v notranjih prostorih, je treba prostore stalno in učinkovito zračiti. V kolikor ima npr. predstava odmore, naj se učinkovito zračenje izvaja tudi med odmori. Podrobnejša navodila za izvedbo prezračevanja in varno uporabo prezračevalnih sistemov so navedena v [Strokovnem mnenju glede prezračevanja strokovno mnenje glede prezračevanja za namen preprečevanja.pdf](#) (nijz.si)
- Zagotovljena naj bo možnost umivanja in razkuževanja rok za zaposlene ter razkuževanja rok za obiskovalce. Podajalniki razkužila naj bodo nameščeni na vhodu ter glede na velikost prostorov še na več vidnih mestih v prostoru in na izhodih. Nameščenih naj bo več podajalnikov za razkužilo za obiskovalce, nujno pa ob vhodu in izhodu, in sicer tako, da jih je možno doseči tudi z invalidskega vozička.
- Pred in po koncu vsakega dogodka je treba očistiti/ razkužiti vse površine, s katerimi so bili obiskovalci v neposrednem stiku (naslonjala za roke, vrata, kljuke, puliti ...).
- Za čiščenje in razkuževanje prostorov naj se smiselno uporabljajo navodila iz dokumenta Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije covid-19:
- <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>.
- Priporočamo brezstično poslovanje (rezervacije, nakup kart preko spleta, registracija ob vstopu v dvorano).
- Obvestila o zaščitnih ukrepih, s katerimi preprečujemo prenos in širjenje SARS-CoV-2 (plakati, infografike ...), naj bodo razobešena na več vidnih mestih.

UKREPI ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA SARS-CoV-2, KI JIH IZVAJAMO V FAZI 2

V primeru slabše epidemiološke situacije ob doslednem izvajanju osnovnih ukrepov posegamo še po dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2. Gre za epidemiološko situacijo s prevladovanjem različice SARS-CoV-2, ki se naglo širi in povzroča težje potekajoče oblike covid-19 v tako visokem deležu, da bi brez dodatnih javnozdravstvenih ukrepov nastopila preobremenitev zdravstvenega sistema na vseh ravneh. Cilj javnozdravstvenih ukrepov je znižanje števila obolelih, težko potekajočih okužb in umrljivosti ter zmanjšanje neugodnega učinka na zdravstveni sistem in zagotavljanje vzdržnosti zdravstva.

PRIPOROČILA V ZVEZI S SAMOZAŠČITNIM VEDENJEM IN OPOZORILO OBISKOVALCEM Z VEČJIM TVEGANJEM ZA TEŽJI POTEK BOLEZNI: ENAKA KOT V FAZI 1

Zagotavljanje higiensko tehničnih pogojev za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni

- Največje število obiskovalcev v prostoru je treba nujno prilagoditi površini prostora, da je možno ohraniti medosebno razdaljo vsaj 1,5m med obiskovalci.
- Zaposleni naj nadzirajo vstop obiskovalcev na prireditve oziroma dogodek in z nje, tako da bo med obiskovalci zadostna medosebna razdalja 1,5 m. V ta namen priporočamo uporabo talnih označb in usmerjevalnih stebričkov s trakovi, s katerimi določimo smer gibanja obiskovalcev tako, da ne prihaja do istočasnega premikanja v nasprotno smer. V kolikor organizacijske možnosti dopuščajo, naj se zagotovi dodatne vhode/izhode, ki naj bodo ločeni.
- Kjer je možno, naj bo sedežni red določen vnaprej, sedeži pa oštevilčeni. Razdalja med sedeži naj bo vsaj 1,5 m v vseh smereh. Zaposleni naj z usmerjanjem poskrbijo, da bo prihod in odhod obiskovalcev potekal varno, v skladu s higienskimi priporočili.
- Obiskovalci naj vstopajo v takšnem redu, da najprej zapolnijo od vhoda bolj oddaljene prostore prizorišča in šele nato bližje. Prostor naj najprej zapustijo obiskovalci s prostorov, ki so najbližji izhodu. Za izhod obiskovalcev, v izogib gneči, priporočamo tudi uporabo t. i. izhodov v sili. Treba je poskrbeti za posebna mesta in vzdrževanje razdalje za obiskovalce na invalidskem vozičku in njihove spremljevalce.
- Zagotovljena naj bo možnost umivanja in razkuževanja rok za zaposlene ter razkuževanja rok za obiskovalce. Podajalniki za razkužila naj bodo nameščeni na vhodu ter glede na velikost prostorov še na več vidnih mestih v prostoru in na izhodih. Nameščenih naj bo več podajalnikov za razkužilo za obiskovalce, nujno pa ob vhodu in izhodu, in sicer tako, da jih je možno doseči tudi z invalidskega vozička.
- V primeru, da je dogodek v notranjih prostorih, je treba prostore stalno in učinkovito zračiti. V kolikor ima npr. predstava odmori, naj se učinkovito zračenje izvaja tudi med odmori. Podrobnejša navodila za izvedbo prezračevanja in varno uporabo prezračevalnih sistemov so navedena v [Strokovnem mnenju glede prezračevanja strokovno mnenje glede prezračevanja za namen preprečevanja.pdf](#) (nijz.si)
- Na dogodku, na katerem so predvideni odmori, svetujemo, da so ti čim daljši, da se izognemo gneči ob uporabi sanitarnih prostorov.
- Izvajalci storitev naj zagotovijo čiščenje in razkuževanje sanitarij vsaj vsako uro oziroma prilagojeno frekvenci obiskov. Svetujemo, da se pri čiščenju in razkuževanju sanitarij za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-CoV-2 upošteva že ustaljene postopke čiščenja sanitarij.
- V kolikor je na dogodku predvidena postrežba hrane/pijače, se odsvetuje uporabo samopostrežne ponudbe hrane ali pijače, kot so npr. bifeji in solatni bari. Za obiskovalce naj se dodajo talne oznake, da bodo udeleženci med čakanjem v vrsti za naročilo ali

prevzem hrane lahko vzdrževali medosebno razdaljo 1,5 m. V največji meri naj bo hrana strežena ob mizah, ki so med seboj dovolj oddaljene za vzdrževanje varne medosebne razdalje.

- Pred in po koncu vsakega dogodka je treba očistiti/ razkužiti vse površine, s katerimi so bili obiskovalci v neposrednem stiku (npr. naslonjala za roke, vrata, kljuke, pulti ...).
- Za čiščenje in razkuževanje prostorov naj se smiselno uporabljajo navodila iz dokumenta Priporočila za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije covid-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>.
- Priporočamo brezstično poslovanje (rezervacije, nakup kart preko spleta, registracija ob vstopu v dvorano).
- Obvestila o zaščitnih ukrepih, s katerimi preprečujemo prenos in širjenje SARS-CoV-2 (plakati, infografike ...), naj bodo razobešena na več vidnih mestih.